ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1961

Vyhlásené: 07.12.1961 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

136

VYHLÁŠKA

Ministerstva dopravy a spojov

zo 4. decembra 1961,

ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon)

Ministerstvo dopravy a spojov ustanovuje v dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi a krajskými národnými výbormi podľa § 24 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (ďalej len „zákon"):

Prvá časť
Plánovanie a správa diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií

§ 1
Plánovanie rozvoja diaľnic a automobilových ciest

(k § 2 ods. 2 zákona)

(1) Plán rozvoja diaľnic a automobilových ciest vypracúva Ministerstvo dopravy a spojov v úzkej spolupráci s národnými výbormi a v dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi.

(2) Plán rozvoja diaľnic a automobilových ciest obsahuje najmä zásady cestnej politiky a štúdie, určujúce na základe nevyhnutných technicko-ekonomických podkladov približnú mapovú polohu pre budúce trasy diaľnic a najdôležitejších automobilových ciest. Schválený plán tvorí podklad pre spracovanie a prejednanie smerných územných plánov; štúdia tvorí podklady pre spracovanie podrobných územných plánov.

(3) Pre stavby diaľnic a dôležité stavby automobilových ciest, ktoré sa majú uskutočniť v období nasledujúceho plánu rozvoja diaľnic a automobilových ciest, vypracúvajú sa samostatné štúdie, ak sú potrebné ešte pred vypracovaním a prejednaním tohto plánu. Samostatné štúdie, vypracované obdobne podľa odseku 1, sú podkladom aj pre územné plánovanie.

§ 2
Plánovanie rozvoja miestnych komunikácií (k § 2 ods. 2 zákona)

(1) Plány rozvoja miestnych komunikácií sú zásadne súčasťami územných plánov sídlisk (obcí); ich zostavovanie, prejednávanie a schvaľovanie sa riadi predpismi o územnom plánovaní.

(2) Plán rozvoja miestnych komunikácií pre územie obce, ktorá nemá územný plán sídliska, vypracúva a schvaľuje po prejednaní s dotknutými orgánmi a organizáciami miestny národný výbor, ktorý tiež zabezpečuje jeho plnenie. Orgán územného plánovania používa tieto plány ako podklady pre vypracovanie územných plánov, prípadne pre vydávanie územných rozhodnutí.

(3) Rozsah plánu rozvoja miestnych komunikácií sa riadi veľkosťou a hospodárskym významom obce; plány rozvoja miestnych komunikácií obsahujú však vždy štúdie, určujúce na základe nevyhnutných technicko-ekonomických podkladov približnú mapovú polohu pre budúce trasy miestnych komunikácií.

§ 3

Výkon investorskej činnosti pre diaľnice, automobilové cesty a miestne komunikácie (k § 2 ods. 1 zákona)

(1) Investorskú činnosť pre diaľnice vykonáva Ministerstvo dopravy a spojov, prípadne prostredníctvom jemu priamo podriadenej organizácie.

(2) Investorskú činnosť pre cesty I. triedy (§ 5) vykonávajú krajské národné výbory; investorskú činnosť pre cesty II. a III. triedy vykonávajú okresné národné výbory.

(3) Investorskú činnosť pre miestne komunikácie vykonávajú miestne národné výbory.

(4) Ak je akcia výstavby, prestavby alebo úpravy automobilovej cesty alebo miestnej komunikácie v územných obvodoch viacerých národných výborov, vykonávajú investorskú činnosť zúčastnené národné výbory v úzkej spolupráci.

Správa diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií a dozor nad nimi (k § 3 zákona)

§ 4

(1) Správa diaľnic a dozor nad nimi patrí Ministerstvu dopravy a spojov, prípadne jemu priamo podriadenej organizácii; rozhodovanie o náhradách podľa § 6 ods. 2 a § 15 zákona a vydávanie rozhodnutí o prípustnosti stavby podľa § 16 zákona patrí však okresným národným výborom.

(2) Správa automobilových ciest a dozor nad nimi patrí okresným národným výborom, ktoré tieto úlohy vykonávajú priamo alebo prostredníctvom im podriadených organizácií cestného hospodárstva; krajským národným výborom však patrí:

a) povoľovanie prepráv zvlášť ťažkých alebo rozmerných predmetov po cestách, pokiaľ presahujú územný obvod jedného okresu,

b) povoľovanie uzávierok a nariaďovanie obchádzok na cestách I. triedy,

c) súčinnosť pri rozhodovaní o úpravách ciest I. triedy podľa § 19 ods. 1 zákona.

(3) Správa prejazdných úsekov ciest (§ 6 ods. 1) a dozor nad nimi v mestách s miestnou električkovou alebo trolejbusovou dopravou patrí mestským národným výborom.

(4) Správa miestnych komunikácií a dozor nad nimi patrí miestnym národným výborom, ktoré vykonávajú tieto úlohy priamo, prípadne aj prostredníctvom im podriadených organizácií.

(5) Ministerstvo dopravy a spojov zabezpečuje v úzkej spolupráci s národnými výbormi najmä:

a) určovanie zásad cestnej politiky a rozvoja cestného hospodárstva,

b) usporiadanie alebo vybavenie cestnej siete podľa záujmov obrany štátu,

c) rozhodovanie o zaradení miestnej alebo účelovej komunikácie do cestnej siete a o vyradení automobilovej cesty z tejto siete,

d) určovanie ciest do tried a určovanie návrhových prvkov ciest,

e) vedenie ústrednej evidencie ciest a miestnych komunikácií a ústredného pasportu ciest.

Druhá časť
Užívanie a ochrana diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií

§ 5
Cestná sieť (k § 4 ods. 1 zákona)

Cesty sa rozdeľujú na:

a) cesty I. triedy, ktoré majú význam pre medzinárodnú alebo celoštátnu dopravu; označujú sa číslami od 1 do 99,

b) cesty II. triedy, ktoré majú význam pre dopravu medzi okresmi; označujú sa číslami od 100 do 999,

c) cesty III. triedy, ktoré majú miestny význam; označujú sa štvormiestnymi až päťmiestnymi číslami podľa čísel najbližšej cesty II., výnimočne aj I. triedy.

§ 6
Prejazdné úseky ciest (k § 4 ods. 1 zákona)

(1) Prejazdným úsekom cesty sa rozumie úsek cesty vedúcej v území zastavanom alebo určenom na súvislé zastavanie; hranica tohto územia sa určí obdobne ako pri cestných ochranných pásmach (§ 16 ods. 2). Šírkou prejazdného úseku je šírka vozovky s krajnicami medzi zvýšenými obrubami chodníkov (trávnikov a pod.); ak prechádza v obci cesta s priekopami (svahmi, múrmi, tarasami), šírka prejazdného úseku je určená ohraničením cestného telesa (§ 10 ods. 1). Na námestiach a podobných priestranstvách je šírkou prejazdného úseku šírka pruhu, odlíšeného od okolitého povrchu vozovky druhom alebo materiálom vozovky, prípadne plochými rigolmi, a ak niet ani týchto, šírka pruhu zodpovedajúceho šírke vozovky s krajnicami v priľahlej voľnej trati.

(2) Organizácia cestného hospodárstva udržiava prejazdný úsek cesty v rozsahu zodpovedajúcom spôsobu údržby priľahlej voľnej trate; údržbu presahujúcu tento rozsah zabezpečuje miestny národný výbor.

§ 7
Zaradenie miestnej alebo účelovej komunikácie do cestnej siete a vyradenie automobilovej cesty z tejto siete (k § 4 ods. 2 zákona)

(1) Miestne alebo účelové komunikácie alebo ich časti sa zaradia do cestnej siete, ak sú potrebné na účelné usporiadanie tejto siete, najmä na dosiahnutie jej súvislosti alebo na pripojenie obce na cestnú sieť. Rozhodnutie vydáva Ministerstvo dopravy a spojov po prejednaní s dotknutými národnými výbormi všetkých stupňov, prípadne s doterajším vlastníkom (užívateľom) komunikácie.

(2) Automobilová cesta alebo jej časť sa vyradí z cestnej siete, ak nie je potrebná na účelné usporiadanie tejto siete, najmä v dôsledku inej investičnej výstavby alebo zmeny dopravných pomerov. Rozhodnutie vydáva Ministerstvo dopravy a spojov po prejednaní s dotknutými národnými výbormi všetkých stupňov a s orgánmi vojenskej správy.

(3) Vyradená automobilová cesta alebo jej časť sa môže

a) zaradiť ako miestna komunikácia do siete miestnych komunikácií dotknutej obce,

b) prevziať ako účelová komunikácia do správy, používania a udržovania socialistickou organizáciou, ktorá ju môže využiť,

c) využiť ako cestný pomocný pozemok pre účely cestného hospodárstva alebo

d) zrušiť, ak sa nemôže využiť žiadnym zo spôsobov uvedených v bodoch a) až c); v takomto prípade sa musí podľa povahy veci primeraným a hospodárnym spôsobom rekultivovať.

§ 8
Siete miestnych komunikácií (k § 21 zákona)

(1) Sieť miestnych komunikácií pre územie obce tvoria všeobecne prístupné a používané pozemné komunikácie, nezaradené do cestnej siete, ktoré

a) sú na území zastavanom alebo určenom na súvislé zastavanie,

b) vzájomne spájajú dve obce (sídliská), prípadne časti obce (sídliská pri závodoch) alebo osady a sú pre spojenie dopravne významné,

c) spájajú obec so železničnou stanicou, železničnou zastávkou, letiskom alebo prístavom, pokiaľ ako účelové komunikácie neslúžia prevažne na prevádzku alebo správu týchto zariadení,

d) spájajú obec s cintorínom.

(2) Miestny národný výbor môže zaradiť do siete miestnych komunikácií účelové komunikácie, ktoré

a) spájajú obec s automobilovou cestou alebo s miestnou komunikáciou alebo

b) sprístupňujú verejnosti verejné pamiatkové miesta alebo rekreačné oblasti (napr. rybníky, turistické hotely, autocampingové zariadenia, rozhľadne).

(3) Pri rozhodovaní o zaradení účelovej komunikácie do siete miestnych komunikácií vychádza miestny národný výbor zo súčasného stavu a posúdi účelnosť zaradenia vždy podľa miestnych pomerov, najmä podľa toho, kto komunikáciu udržiava, do akej miery sa verejne používa a ako je pre toto používanie komunikačne potrebná.

(4) Miestny národný výbor vyradí miestnu komunikáciu alebo jej časť zo siete miestnych komunikácií, ak nie je potrebná na účelné usporiadanie tejto siete, najmä v dôsledku inej investičnej výstavby alebo zmeny dopravných pomerov alebo ak sa ukáže, že slúži výlučne ako účelová komunikácia.

(5) Vyradená miestna komunikácia alebo jej časť sa môže

a) prevziať ako účelová komunikácia do správy, používania a udržiavania socialistickou organizáciou, ktorá ju môže využiť,

b) využiť ako cestný pomocný pozemok alebo

c) zrušiť, ak sa nemôže využiť žiadnym zo spôsobov uvedených pod písm. a) a b); v takomto prípade sa musí podľa povahy veci primeraným a hospodárnym spôsobom rekultivovať.

(6) Ak vzniknú v jednotlivých prípadoch rozpory v tom, či pozemná komunikácia alebo jej časť patrí do siete miestnych komunikácií, prípadne či komunikácia sa má zaradiť do siete miestnych komunikácií alebo z nej vyradiť, rozhodne okresný národný výbor.

§ 9
Rozdelenie miestnych komunikácií (k § 21 zákona)

Miestne národné výbory rozdeľujú miestne komunikácie na:

a) miestne komunikácie I. triedy, medzi ktoré patria hlavné mestské komunikácie vyhovujúce technicky všetkým druhom dopravy (napríklad komunikácie, po ktorých sa vedie aj hromadná verejná doprava, zberné, výpadové a iné zvlášť významné mestské komunikácie),

b) miestne komunikácie II. triedy, medzi ktoré patria ostatné mestské komunikácie a komunikácie na vidieku, pokiaľ sú vybudované a vyhovujú všetkým druhom premávky motorovými vozidlami (napr. menej významné ulice, hlavné komunikácie na dedine),

c) miestne komunikácie III. triedy, medzi ktoré patria ostatné miestne komunikácie, ak sú aspoň obmedzene prístupné premávke motorovými vozidlami (napr. cesty),

d) miestne komunikácie IV. triedy, ktoré nie sú ani obmedzene prístupné premávke motorovými vozidlami (napr. cestičky, cestičky pre chodcov, samostatné cyklistické cestičky, samostatné chodníky, schody).

§ 10
Súčasti diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií (k § 5 zákona)

(1) Cestné teleso je ohraničené vonkajšími hranami cestných alebo záchytných priekop a rigolov, svahov cestných násypov a zárezov alebo vonkajšími hranami päty oporných múrov a tarasov alebo vonkajšími hranami koruny obkladných a zárubných múrov, prípadne vonkajšími hranami zárezov nad týmito múrmi. Obdobne je ohraničené teleso diaľnice alebo miestnej komunikácie.

(2) Súčasťami diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií sú najmä mosty (nadjazdy), priepusty, tunely, oporné, zárubné, obkladné a parapetné múry, tarasy, cestné svahy, pomocné cestné pozemky, priekopy a iné úpravy na odvádzanie vody (napríklad dažďové vpusty, rigoly, trativody), zábradlia, odrazníky, zvádzadlá, pružidlá, smerové stĺpčeky, staničné a hraničné kamene, zásnežky, cestné stromovie, odpočívadlá, odstavné pruhy a staničné plochy hromadnej verejnej dopravy, dopravné značky a zariadenia (s výnimkou svetelných znamení slúžiacich na riadenie dopravy a stanovíšť dopravných orgánov), zásobníky a skládky údržbových hmôt, ochranné a zelené pásy a ostrovčeky.

(3) Súčasťami automobilových ciest a miestnych komunikácií sú aj prievozy, ako aj chodníky a cyklistické cestičky priľahlé k cestnému telesu.

(4) Súčasťami miestnych komunikácií sú aj verejné parkoviština a obratištia, zariadenia pre zabezpečenie a zaistenie priechodov, podchody a priechodové lávky.

(5) Kanalizácia je súčasťou diaľnice, automobilovej cesty alebo miestnej komunikácie len vtedy, ak slúži výlučne na odvádzanie povrchových vôd z komunikácie.

(6) O súčastiach prejazdných úsekov automobilových ciest v obciach platia ustanovenia odsekov 2, 3 a 5 s týmito odchýlkami: súčasťami prejazdných úsekov nie sú chodníky, zábradlia, reťaze a iné zariadenia pre zaistenie a zabezpečenie priechodov a stromovia, aj keď je na telese prejazdného úseku.

(7) Súčasťami automobilových ciest a miestnych komunikácií nie sú najmä hrádze vodných nádrží a rybníkov, po ktorých komunikácia prebieha, mostíky a prechody na susedné pozemky a iné nehnuteľnosti, označníky zastávok, stanice a čakárne hromadnej verejnej dopravy, autobusové nádražia, úrovňové priecestia železníc bez závor vo vzdialenosti 2,5 m od osi krajnej koľajnice a úrovňové priecestia železníc so závorami vo vzdialenosti medzi závorami, zariadenia na zabezpečenie priecestí železníc, koľajové pásy mestskej dopravy v úrovni vozovky vo vzdialenosti 0,5 m od vonkajšej hrany koľajnice, zvláštne telesá železníc, trolejové vedenia, nástupné ostrovčeky hromadnej verejnej dopravy, verejné osvetlenia, energetické, telekomunikačné, tepelné a iné vedenia každého druhu, čerpacie stanice pohonných hmôt a melioračné zariadenia.

(8) Dopravné značky a zariadenia zriaďujú a udržujú organizácie cestného hospodárstva po dohode s dopravným inšpektorátom. Dopravné značky na priecestiach zriaďuje železničný podnik, ktorý ich odovzdáva do údržby organizácii cestného hospodárstva; do údržby patrí aj vyznačenie

zmien podjazdnej výšky pri trolejovom vedení elektrifikovanej trate. O druhu, úprave a umiestnení dopravných značiek a zariadení platia ináč osobitné predpisy.

§ 11
Všeobecné užívanie diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií (k § 16 zákona)

(1) Užívateľ nesmie diaľnicu, automobilovú cestu alebo miestnu komunikáciu poškodzovať, opotrebúvať nad obvyklú mieru alebo znečisťovať, najmä pri oprave alebo obsluhe vozidla, alebo pri nakladaní, doprave a skladaní nákladu. Zakázané je používať zariadenia alebo robiť také opatrenia, ktoré môžu poškodiť, opotrebiť nad obvyklú mieru alebo znečistiť komunikáciu, napr. pri brzdení, pri používaní ostrôh na kolesách traktorov alebo pri používaní pásových vozidiel bez predpísaného technického vybavenia.

(2) Užívateľ nesmie jazdou alebo ináč porušovať hromádky udržovacích hmôt, zoškrabaného blata a zmeteného piesku alebo prachu na krajniciach.

(3) Cestné priekopy a svahy je dovolené prechádzať len cez mostíky alebo rampy, ktoré musia vlastníci (používatelia) susedných pozemkov udržiavať v úplnom poriadku a čistote. Vypúšťanie splaškov a odpadov do cestných priekop a rigolov je zakázané; vypúšťanie vody je dovolené len na základe rozhodnutia vodohospodárskeho orgánu.

(4) Na diaľniciach, automobilových cestách a na miestnych komunikáciách I. alebo II. triedy je ďalej zakázané:

a) pásť dobytok na priekopách a svahoch,

b) vchádzať s neočistenými vozidlami a pracovnými strojmi z miest neslúžiacich verejnej premávke,

c) otáčať poľnohospodárske pracovné stroje pri poľných prácach.

(5) Sane je dovolené používať len na automobilových cestách a miestnych komunikáciách, ak sú pokryté dostatočne hrubou snehovou alebo ľadovou vrstvou; za týchto podmienok môžu aj vozidlá vybavené pneumatikami používať riadne napnuté snehové reťaze a ťažné zvieratá môžu byť podkované podkovami s ostrými zubami alebo s ostrozubými hmatcami.

§ 12
Uzávierky a obchádzky (k § 7 zákona)

(1) Premávka na diaľniciach, automobilových cestách a miestnych komunikáciách I., II. alebo III. triedy môže byť čiastočne alebo úplne uzavretá, prípadne môže byť nariadená obchádzka, najmä v týchto prípadoch:

a) pri vykonávaní prác na komunikáciách,

b) pri zvláštnom užívaní komunikácie,

c) pri živelnej pohrome,

d) na zaistenie bezpečnostných opatrení,

e) ak to nevyhnutne vyžaduje stav komunikácie alebo jej ochrana.

(2) Národný výbor je povinný sa starať, aby uzávierka bola obmedzená vždy na najkratší možný čas. Pri dlhodobých uzávierkach diaľnic a automobilových ciest treba dbať na to, aby obchádzka bola čo najvýhodnejšia a aby zodpovedala požiadavkám plynulej a bezpečnej dopravy.

(3) Rozhodnutie o uzávierke, prípadne o obchádzke vydáva

a) ak ide o cesty I. triedy, krajský národný výbor,

b) v ostatných prípadoch orgán, ktorému podľa § 4 patrí správa dotknutej komunikácie; ak sa uzávierka alebo obchádzka týka územných obvodov viacerých národných výborov, dotknuté národné výbory vydávajú spoločné rozhodnutie.

(4) Žiadosť o povolenie uzávierky, prípadne nariadenie obchádzky musí obsahovať najmä presné označenie miesta, dôvod a čas trvania uzávierky a navrhnutú trasu obchádzky; musí sa podať najmenej dva týždne pred dňom zamýšľaného uzavretia. Ak sa má uzávierka alebo obchádzka časove alebo miestne rozšíriť, treba podať novú žiadosť a vydať nové rozhodnutie.

(5) Rozhodnutie o uzávierke, prípadne o obchádzke sa vydáva po dohode s dopravným inšpektorátom a po prejednaní

a) s dotknutými miestnymi národnými výbormi,

b) s vojenskou správou,

c) s prevádzateľom hromadnej verejnej dopravy, ak ide o komunikáciu, na ktorej sa táto doprava pravidelne vykonáva, prípadne s inými veľkými prevádzateľmi cestnej dopravy, ktorých sa uzávierka obzvlášť dotýka.

(6) Rozhodnutie o uzávierke, prípadne o obchádzke sa musí ihneď oznámiť okresnej inšpekcii požiarnej ochrany, vhodným spôsobom zverejniť a uzávierka i obchádzka sa musí označiť predpísaným spôsobom. Pri označení uzávierky treba uviesť aj čas jej trvania. Ak ide o uzávierku ciest určených na prepravu zvlášť ťažkých alebo rozmerných predmetov, oznámi príslušný národný výbor svoje rozhodnutie všetkým krajským národným výborom.

(7) V prípade nebezpečia z omeškania (živelné pohromy, dopravné nehody, zrútenie alebo poškodenie objektov a pod.) sa musí ohrozené miesto bezodkladne uzavrieť a označiť aspoň provizórnym spôsobom.

§ 13
Zvláštne užívanie diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií (k § 8 zákona)

(1) Na zvláštne užívanie diaľnice, automobilovej cesty alebo komunikácie I., II. alebo III. triedy treba povolenie. Takýmto užívaním je najmä:

a) preprava zvlášť ťažkých alebo rozmerných predmetov a používanie vozidiel, ktorých rozmery alebo váha presahujú mieru určenú osobitnými predpismi,*)

b) umiestňovanie zariadení alebo predmetov na diaľnici, automobilovej ceste alebo miestnej komunikácii I. alebo II. triedy, najmä predajných, reklamných alebo zábavných,

c) skladanie akýchkoľvek vecí na diaľnici, automobilovej ceste alebo miestnej komunikácii I. alebo II. triedy, ak sa nemajú bezodkladne odstrániť,

d) usporiadanie podnikov, umiestňovanie vecí a zariadení (napríklad hospodárskych, kultúrnych, zábavných, skladov, predajní, používanie reproduktorov) v priamom okolí diaľnice alebo automobilovej cesty, ak by sa ich prevádzkou alebo umiestnením, prípadne prevádzkovým ruchom nimi vyvolaným ohrozila bezpečnosť alebo plynulosť cestnej premávky,

e) hnanie stád dobytka po ceste alebo miestnej komunikácii I. alebo II. triedy,

f) vláčenie kmeňov alebo iných predmetov, ktorými by sa mohla cesta alebo miestna komunikácia poškodiť,

g) zriaďovanie nadzemných a podzemných vedení každého druhu, ak ich umiestňovanie na cestných pozemkoch nedovoľujú osobitné predpisy.

(2) V prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a) udeľuje povolenie po vyjadrení dopravného inšpektorátu a vždy aj v súčinnosti so železničnými orgánmi, ak sa povoľovaná doprava dotýka

železnice,

a) krajský národný výbor, v obvode ktorého začína zvláštne užívanie, ak ide o dopravu po cestách presahujúcich územný obvod jedného okresu,

b) v ostatných prípadoch orgán, ktorému podľa § 4 patrí správa dotknutej komunikácie.

Ak sa povoľovaná doprava dotýka trolejového vedenia elektrifikovanej železničnej trate alebo trolejového vedenia mestskej koľajovej, prípadne trolejbusovej dráhy, dopravca je povinný vyžiadať si ešte povolenie na dopravu od vlastníka (používateľa) tohto zariadenia.

(3) Žiadosť o povolenie podľa odseku 1 písm. a) sa musí podať najmenej týždeň vopred a musí obsahovať:

a) účel, rozsah a čas dopravy, či sa bude opakovať a pod.,

b) návrh dopravnej trasy,

c) druh, typ, prípadne poznávaciu značku vozidiel, ktoré sa majú použiť,

d) údaje o vzdialenosti, počte, tlaku a rázvore náprav, o rozmeroch pneumatík a o najmenšom polomere otáčania vonkajších kolies vozidla,

e) vyznačenie (náčrt) vozidla (súpravy) s umiestnením nákladu a jeho rozmerov.

(4) V povolení podľa odseku 1 písm. a) môže sa nariadiť najmä smer, spôsob a čas povolenej dopravy, rýchlosť jazdy, sprevádzanie pomocníkmi dopravných inšpektorátov a opatrenia na zabezpečenie ostatnej premávky, vozovky, mostov alebo železničných priecestí; povolenie musí mať vodič u seba.

(5) V prípadoch uvedených v odseku 1 písm. b) až g) povolenie udeľuje orgán, ktorému podľa § 4 patrí správa dotknutej komunikácie, a to po vyjadrení okresného dopravného inšpektorátu.

§ 14
Stavebný stav a povaha diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií (k § 9 zákona)

(1) Stavebným stavom diaľnice, automobilovej cesty alebo miestnej komunikácie sa rozumie ich kvalita, stupeň opotrebenia a povrch, pozdĺžne alebo priečne vlny, mnohé výtlky, ktoré nemožno odstrániť bežnou údržbou, únosnosť vozovky, mostov a priepustov a vybavenie komunikácie z hľadiska bezpečnosti dopravy (dopravné značky a zariadenia, bezpečnostné a ochranné zariadenia a pod.).

(2) Povahou diaľnice, automobilovej cesty alebo miestnej komunikácie sa rozumejú ich technické znaky (priečne usporiadanie, priečny sklon vozovky a jej šírka, smerové oblúky, pozdĺžne sklony a zakružovacie polomery, nivelety, druh vozovky a pod.) a začlenenie komunikácie do terénu (rozhľad, nadmorská výška a pod.).

§ 15
Ochrana diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií (k § 10 zákona)

Prevádzatelia výrobní a stavieb a vlastníci (používatelia) nehnuteľností v susedstve diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií nesmú tieto komunikácie a prevádzku na nich ohrozovať, najmä pri

a) ťažbe dreva a jeho spúšťaní po svahoch,

b) prevádzke píl a skládok dreva,

c) ťažbe kameňa, piesku a hliny,

d) podzemných prácach,

e) stavebnej činnosti,

f) poľnohospodárskej činnosti,

g) úpravách vodných tokov a zasahovaní do vodných pomerov.

§ 16
Cestné ochranné pásma (k § 11 zákona)

(1) Cestné ochranné pásma sa zriaďujú pri všetkých diaľniciach, automobilových cestách a miestnych komunikáciách I. a II. triedy mimo územia zastavaného alebo určeného na súvislé zastavanie; vnútri tohto územia sa zriaďujú ochranné pásma podľa osobitných predpisov.*)

(2) Hranica územia zastavaného alebo určeného na súvislé zastavanie vyplývajú z územných plánov; ináč túto hranicu určí podľa skutočného stavu súvislého zastavania okresný národný výbor po prejednaní s miestnym národným výborom, ak ide o automobilové cesty, a miestny národný výbor, ak ide o miestne komunikácie. Národný výbor pritom prihliada na to, či súvislé zastavanie je po oboch stranách komunikácie rovnako ďaleko, či sa obmedzuje celkom alebo sčasti len na jej jednu stranu; stavebné medzery až do 200 m neprerušujú spravidla súvislé zastavanie.

(3) V cestných ochranných pásmach je zakázané:

a) prevádzať stavby a stavebné práce vyžadujúce rozhodnutie o prípustnosti stavby, umiestňovať iné predmety (napr. pomocné stavby, prenosné objekty a stánky, prenosné alebo pojazdné zariadenia, skladacie ploty),

b) vykonávať na objektoch postavených pred určením cestného ochranného pásma a určených na postupné odstránenie také úpravy, ktoré môžu predĺžiť ich životnosť (čas trvania),

c) vykonávať také zemné úpravy, ktorými by sa úroveň terénu zvýšila na viac ako 50 cm nad úroveň vozovky komunikácie alebo znížila o viac ako 50 cm pod úroveň vozovky,

d) zriaďovať bez povolenia prípojky ciest a vjazdy na susedné nehnuteľnosti,

e) v lesoch hospodáriť spôsobom odporujúcim zásadám vopred dohodnutým s orgánom, ktorému podľa § 4 patrí správa dotknutej komunikácie,

f) v okolí úrovňových križovatiek ciest s inými pozemnými komunikáciami a so železnicami a na vnútornej strane oblúkov ciest s polomerom 500 m a menším je zakázané aj vysadzovať alebo obnovovať stromy alebo kry a pestovať také kultúry, ktoré by svojím vzrastom s prihliadnutím na úroveň terénu rušili rozhľad potrebný pre bezpečnú dopravu.

(4) Obmedzenia podľa predchádzajúceho odseku sa nevzťahujú na súčasti diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií, na označníky zastávok, stanice a čakárne hromadnej verejnej dopravy, na čerpacie stanice pohonných hmôt, na telekomunikačné a energetické vedenia, na znaky bodov verejného vymeriavania a mapovania a na stavby a zariadenia slúžiace obrane štátu, ak sú umiestnené tak, aby nezhoršovali bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky a nesťažovali vykonávanie údržby komunikácie.

(5) Výnimky z obmedzení podľa odseku 3 udeľuje orgán, ktorému podľa § 4 patrí správa dotknutej komunikácie. Výnimku možno povoliť len v odôvodnených prípadoch a ak sa tým neohrozia všeobecné záujmy, najmä záujmy dopravné. Pri povoľovaní výnimiek pri automobilových cestách treba tiež dbať na to, aby sa súvisle zastavaná časť obce nerozširovala obostavaním ciest, aby sa prípojky ciest a vjazdy na pozemky sústreďovali a umiestňovali tak, aby odbočovaním na pozemky a vychádzaním z nich sa priebežná doprava rušila čo najmenej (t. j. na prehľadných miestach a v najmenšom počte); ak ide o okolie úrovňových križovatiek alebo územie na vnútornej strane oblúka s polomerom 500 m a menším, možno povoliť len postavenie takého predmetu, ktorý nezhorší rozhľad (napríklad stĺp alebo stožiar).

(6) Pri povoľovaní výnimiek možno určiť, že vlastník (používateľ) odstráni stavbu, zariadenie alebo porast v cestnom ochrannom pásme, kedykoľvek to bude potrebné vo všeobecnom záujme, a to bez nároku na náhradu. Výška náhrady podľa § 11 ods. 3 zákona sa určí obdobne podľa predpisov o vyvlastnení.

(7) Ak ide o činnosť v cestnom ochrannom pásme, na ktorú tiež treba povolenie (súhlas) podľa osobitných predpisov; nemožno toto povolenie (súhlas), s výnimkou prípadov uvedených v odseku 4, vydať bez udelenia výnimky z obmedzenia platného v cestných ochranných pásmach.

§ 17
Šírka cestných ochranných pásiem (k § 11 zákona)

(1) Hranica cestných ochranných pásiem je určená zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie vo vzdialenosti

a) 100 m kolmo od osi priľahlej vozovky diaľnice,

b) 25 m kolmo od osi vozovky ciest I. a II. triedy a miestnych komunikácií I. triedy,

c) 18 m kolmo od osi vozovky ciest III. triedy,

d) 15 m kolmo od osi vozovky miestnych komunikácií II. triedy; pri automobilových cestách a miestnych komunikáciách s dvoma oddelenými vozovkami sa tieto vzdialenosti merajú od osi priľahlej vozovky.

(2) V okolí úrovňových križovatiek ciest s inými pozemnými komunikáciami a so železnicami sú hranice cestných ochranných pásiem určené zvislými plochami, poloha ktorých je udaná stranami rozhľadových trojuholníkov.*) Ak by však takto určené cestné ochranné pásmo bolo užšie než cestné ochranné pásmo určené podľa predchádzajúceho odseku, platí aj pre okolie úrovňových križovatiek ustanovenie predchádzajúceho odseku.

§ 18
Pomocné cestné pozenky (k § 13 zákona)

(1) Pomocné cestné pozemky sa zriaďujú pozdĺž všetkých diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií I., II. a III. triedy mimo súvisle zastavaného územia obcí. Pomocný cestný pozemok sa môže zriadiť aj vo vhodných stavebných medzerách.

(2) Ak sa má pomocný cestný pozemok zriadiť na pozemkoch, ktoré sú súčasťou poľnohospodárskeho (lesného) pôdneho fondu, treba na jeho určenie súhlas s vyňatím súčasti z poľnohospodárskeho (lesného) pôdneho fondu podľa predpisov o ochrane poľnohospodárskeho (lesného) pôdneho fondu.

(3) Ak nebola šírka pruhu pomocného cestného pozemku už určená, má byť 60 cm po oboch stranách vonkajšieho okraja telesa diaľnice, automobilovej cesty alebo miestnej komunikácie; väčšia šírka sa môže určiť, ak je výnimočne potrebná pre dôležité účely správy alebo údržby komunikácie alebo výstavby telekomunikačných alebo energetických vedení a ak sa tým neohrozia záujmy poľnohospodárskej výroby. Hranice cestného pozemku sa osadzujú medzníkmi.

(4) Pomocné cestné pozemky slúžia najmä na

a) zabezpečenie miesta pre skladanie cestných údržbových hmôt a materiálov, získaných pri čistení komunikácie,

b) zabezpečenie miesta pre skládku zásnežiek na leto a výsadbu trvalých zásnežiek v podobe živých plotov,

c) zabezpečenie prístupu k svahom cestných násypov a zárezov z vonkajšej strany,

d) ochranu svahov cestných násypov a zárezov pred poškodzovaním pri poľnohospodárskom obrábaní susedných pozemkov,

e) zabezpečenie priestoru pre umiestňovanie nadzemných a podzemných vedení každého druhu,

f) pestovanie cestného stromovia, ak tomu nebráni využitie na účely uvedené v bode a) až e).

§ 19
Cestné stromovie (k § 14 zákona)

(1) Výsadbu cestného stromovia treba robiť podľa týchto zásad:

a) stromovie sa nesmie vysádzať na cestných krajniciach, ale len na pomocných cestných pozemkoch,

b) druhy a odrody treba voliť so zreteľom na miestne, pôdne a klimatické podmienky a s ohľadom na budúci vzrast stromovia,

c) prednostne sa musia vysadzovať ovocné stromy; okrasné stromy a kry treba vysádzať tam, kde nie sú podmienky pre ovocné stromovie a kde to vyžaduje ráz krajiny,

d) na úsekoch pokiaľ možno najdlhších je vhodné vysádzať rovnaké druhy a odrody stromovia.

(2) Okresné národné výbory rozhodujú podľa miestnych podmienok o postupnom odovzdaní cestného ovocného stromovia do bezplatného užívania socialistickým poľnohospodárskym závodom, ktoré sa starajú o jeho výsadbu a ošetrovanie a o zber ovocia podľa zásad vopred dohodnutých s organizáciou cestného hospodárstva; ak medzi nimi nedôjde k dohode, rozhodne okresný národný výbor.

(3) O výsadbu a ošetrovanie cestného stromovia, ktoré sa neodovzdalo do bezplatného užívania socialistickým poľnohospodárskym závodom, starajú sa organizácie cestného hospodárstva, na prejazdných úsekoch ciest v obciach a na miestnych komunikáciách organizácie určené miestnym národným výborom.

(4) Organizácia, ktorej patrí starostlivosť o cestné stromovie, je povinná vykonávať jeho vyvetvovanie na zaistenie bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky; iné organizácie sú oprávnené vykonávať vyvetvovanie cestného stromovia len po predchádzajúcom prejednaní s organizáciou, ktorej patrí starostlivosť o toto stromovie, a za jej odborného dohľadu.

Tretia časť
Stavba diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií a ich styk s okolím

§ 20
Stavba (k § 16 zákona)

(1) Všetky zmeny konštrukcie telesa komunikácie v miestach, kde sú uložené podzemné vedenia každého druhu, musia sa vopred prejednať so správcami (vlastníkmi) týchto vedení tak, aby sa mohli s týmito prácami koordinovať úpravy dotknutých vedení. Pri zmenách alebo ohrození bodov verejného vymeriavania a mapovania treba stavebné práce vopred prejednať s príslušným ústavom geodézie a kartografie.

(2) Rozhodnutie o prípustnosti stavby vyžadujú okrem novostavieb a prestavieb ciest, miestnych komunikácií a mostov aj ich úpravy, pri ktorých je šírka zásahov do susedných pozemkov väčšia ako 1 m na jednej strane alebo výškový rozdiel novej trasy oproti pôvodnej je viac ako 0,5 m, a to v oboch prípadoch v súvislej dĺžke aspoň 50 m; sem spadajú aj úpravy , pri ktorých sa mení podjazdná výška na mimoúrovňových križovatkách s inými komunikáciami alebo vedeniami o viac ako 0,1 m. Ak národný výbor zistí, že vzhľadom na povahu prác, všeobecný záujem alebo

oprávnené záujmy iných osôb (organizácií) treba vydať rozhodnutie o prípustnosti stavby aj pri menších úpravách, zaobstará si potrebnú dokumentáciu pre začatie stavebného konania.

(3) Úpravy ciest a miestnych komunikácií v súvisle zastavanom území obcí vyžadujú prejednanie s vlastníkmi (používateľmi) susedných nehnuteľností, ak sa pri nich zasahuje do susedných pozemkov alebo sa mení výškové usporiadanie trasy na krajniciach o viac než 10 cm oproti pôvodnému stavu; prejednanie vyžadujú vždy úpravy, ktorými sa akýmkoľvek spôsobom mení výškové usporiadanie trasy na krajniciach s priamo priľahlou zástavbou alebo s priamo priľahlými chodníkmi.

(4) Pri rozhodovaní o prípustnosti stavby cesty, prípadne miestnej komunikácie, ktoré sa majú križovať so železnicou, rozhodne okresný, prípadne miestny národný výbor spolu s dopravným správnym úradom, ktorý sa pritom riadi ustanoveniami zákona o dráhach a vykonávacích predpisov k nemu vydaných.

§ 21
Styk so železnicami (k § 18 ods. 2 zákona)

(1) Výnimku na zriadenie úrovňovej križovatky so železnicou možno povoliť len v prípadoch určených v osobitných predpisoch.*)

(2) Výstavba mimoúrovňovej križovatky diaľnice, automobilovej cesty alebo miestnej komunikácie so železnicou patrí investorovi akcie realizovanej neskôr, ak nie je dohodou ináč určené. Po dokončení výstavby patrí správa nadjazdu pozemnej komunikácie nad železnicou orgánu, ktorému podľa § 4 patrí správa dotknutej komunikácie, správa nadjazdu železnice nad pozemnou komunikáciou dráhovému podniku.

(3) Dráhový podnik je povinný udržiavať v riadnom stave cestu alebo miestnu komunikáciu na priecestí so závorami vo vzdialenosti medzi závorami, a to v celej šírke telesa pozemnej komunikácie. Šírka komunikácie na priecestí má zodpovedať šírke priľahlých úsekov pozemnej komunikácie; kde to tak nie je, musí sa priecestie pri rekonštrukcii primerane rozšíriť.

(4) Pri cestách a miestnych komunikáciách I. a II. triedy musí dráhový podnik ďalej zabezpečiť

a) takú úpravu priecestia a priľahlých úsekov pozemnej komunikácie, aby prechádzanie cestných vozidiel bolo plynulé,

b) také opatrenia na priecestiach v súvisle zastavanom území obcí, aby chodci pri prechode železnice neboli nútení používať vozovku pozemnej komunikácie,

c) také umiestenie železničných zariadení, aby tieto nebránili potrebnému rozhľadu užívateľov pozemnej komunikácie a aby nezasahovali do priestorov nad jej vozovkou do výšky 5 m (netýka sa trolejového vedenia); zariadenia, ktoré nezodpovedajú týmto požiadavkám, musia sa pri rekonštrukcii premiestniť. Zlepšenie rozhľadu pri strážnych domčekoch treba zabezpečiť aspoň odstránením neprehľadných plotov a vysokých porastov.

(5) Na miestnych komunikáciách užších ako 5 m a používaných pre ťažké poľnohospodárske stroje musí sa na prechode zachovať voľný priestor nad vozovkou aspoň 2,5 m na obe strany od osi miestnej komunikácie.

§ 22
Styk s vedeniami každého druhu (k § 18 ods. 3 zákona)

(1) Križovatky diaľnic, automobilových ciest a miestnych komunikácií s vedeniami každého druhu musia byť spravidla kolmo na os pozemnej komunikácie; tieto križovatky treba sústreďovať a tým ich počet obmedzovať.

(2) Novozriaďované podzemné vedenia každého druhu, vedené v smere trasy cesty alebo miestnej komunikácie, musia byť umiestnené v uliciach podľa osobitných predpisov*), v ostatných prípadoch pod cestnými pomocnými pozemkami; ak tento pozemok nie je zriadený, pod vonkajšími hranami priekop, zelenými pásmi alebo chodníkmi, výnimočne aj pod nespevnenými krajnicami. Umiestnenie nového vedenia pod vozovku alebo spevnenú krajnicu možno povoliť len v odôvodnených prípadoch v súvisle zastavanom území obcí.

(3) Postupné premiestňovanie nevyhovujúcich vedení sa musí vykonávať v rámci ich plánovaných rekonštrukcií, ak nejde o ojedinelé závažné prekážky cestnej premávky, ktoré sa musia urýchlene odstrániť; o tom, čo je závažnou prekážkou cestnej premávky, rozhoduje dopravný inšpektorát.

(4) Pri výstavbe vedení každého druhu treba predovšetkým využívať tunelovanie. Výkony v telese diaľnice, automobilovej cesty alebo miestnej komunikácie možno robiť len na základe predchádzajúceho povolenia orgánu, ktorému podľa § 4 patrí správa dotknutej komunikácie; ak na výkopové práce treba vydať rozhodnutie o prístupnosti stavby, toto povolenie je súčasťou rozhodnutia o prípustnosti stavby. Všetky výkopové práce sa musia robiť vo vzájomnej časovej koordinácii a podľa určených podmienok. Ak hrozí nebezpečie z omeškania, nie je potrebné predchádzajúce povolenie, ale vykonanie prác sa musí bezodkladne ohlásiť, aby sa mohli určiť podmienky uvedenia do pôvodného stavu.

(5) Po skončení výkopových prác sa musí komunikácia bezodkladne uviesť do pôvodného stavu a bezchybne upraviť najmä jej povrch. Správca (vlastník) vedenia je povinný dať riadne a bezodkladne opraviť všetky poruchy na povrchu komunikácie, ktoré vznikli výkopovými prácami, aj keď sa prejavia dodatočne. Ak sa porucha obnoví, správca (vlastník) vedenia je povinný dať ju znova opraviť; ak tak neurobí ani v lehote, ktorú mu určí orgán, ktorému podľa § 4 patrí správa dotknutej komunikácie, tento orgán je oprávnený dať poruchu odstrániť na náklad správcu (vlastníka) vedenia.

Štvrtá časť

§ 23
Účelové komunikácie (k § 22 zákona)

(1) Účelovými komunikáciami sú najmä poľné a lesné cesty, príchodové cesty k závodom, staveniskám, lomom, baniam, pieskovniam a iným objektom a cesty v uzavretých priestoroch alebo objektoch.

(2) Účelové komunikácie v uzavretých priestoroch a objektoch sú neverejnými cestami; iné účelové komunikácie môže vyhlásiť za neverejné miestny národný výbor na návrh vlastníka (používateľa) dotknutej komunikácie.

(3) Dozor nad verejnými účelovými komunikáciami patrí miestnym národným výborom.

(4) O právnych pomeroch účelových komunikácií, najmä o ich vzťahoch k susedstvu, platia všeobecné predpisy.

Piata časť
Spoločné a záverečné ustanovenia

§ 24
Chodníky

(1) Chodníky v zastavanom území obcí sú vždy v správe miestnych národných výborov, a to ako súčasť miestnej komunikácie alebo ako samostatné miestne komunikácie. Vlastník alebo používateľ priľahlej nehnuteľnosti je však povinný zabezpečiť, aby chodník bol riadne a včas čistený (predovšetkým aby sa odstraňovali nečistoty, smeti a sneh) a aby bol pri poľadovici posypávaný.

(2) Investor výstavby prejazdného úseku cesty zahrnie do projektu a rozpočtu stavby i výstavbu priľahlých chodníkov; správu vybudovaného chodníka prevedie po skončení akcie na miestny národný výbor.

§ 25

Zrušujú sa §§ 12 až 15 vyhlášky Ministerstva techniky č. 572/1950 Ú. l. I. (č. 544/1950 Ú. v. I.) o zastavovacom pláne, o povinnostiach miestneho národného výboru pri výstavbe obcí, o ochranných pásmach a o vyvlastnení.

§ 26

Táto vyhláška nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Minister:

Vlasák v. r.

*) Vyhláška Ministerstva dopravy č. 145/1958 Ú. l. (Ú. v.) o podmienkach prremávky vozidiel na cestách.

*) Smernice pre technické opatrenia civilnej obrany na území ČSSR.

*) ČSN 73 6101 Projektovanie ciest a diaľnic.

*) ČSN 38 3380 Priestorová úprava potrubí a vedení pod verejnými ulicami.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.